ROBBINS & COTRAN PATHOLOGY 10TH ED

CHAPTER 06

Diseases of the Immune System

โรคของระบบภูมิคุ้มกัน: พยาธิสรีรวิทยาของปฏิกิริยาภูมิไวเกิน (Hypersensitivity Types I–IV), โรคภูมิคุ้มกันทำลายตนเอง (Autoimmune Diseases), ภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง (Immunodeficiencies & HIV/AIDS) และ Amyloidosis

SUBJECT DOMAIN
Immunopathology & Autoimmunity

CLINICAL TARGET
USMLE Step 1 / Thai NL Medical Board

DOCUMENT SCOPE
5 Modules • Full Page Layout • Educational Flowcharts

ROBBINS PATHOLOGY COMPLETE MEDICAL SUMMARY

บทที่ 6: โรคของระบบภูมิคุ้มกัน (Diseases of the Immune System)

การสรุปพยาธิวิทยาเชิงลึกฉบับสมบูรณ์ รูปแบบความยาวเต็มหน้ากระดาษ (Full Page Width Layout) ครอบคลุมกลไกการรับรู้แอนติเจนผ่าน MHC, ปฏิกิริยาภูมิไวเกิน 4 ประเภท (Hypersensitivity Types I–IV), พยาธิสภาพของโรคกลุ่มออโตอิมมูน (SLE, Sjögren, Scleroderma, Inflammatory Myopathies, IgG4-RD), ภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องแต่กำเนิดและเอดส์ (HIV/AIDS) และ Amyloidosis พร้อมข้อสอบสภาแพทย์ / USMLE Board Pearls

Types I-IV
Hypersensitivity Classifications

Autoantibodies
ANA, dsDNA, Smith, SSA, Scl-70, Centromere

HIV gp120/41
CD4+ T-cell Depletion & Opportunistic Pathogens

Congo Red
Apple-Green Birefringence of Amyloid Fibrils

MODULE 01

เซลล์ของระบบภูมิคุ้มกัน, MHC และปฏิกิริยาภูมิไวเกิน (Hypersensitivity Reactions Types I–IV)

1.1 Cells of the Immune System & MHC Class I vs II Recognition

IMMUNOLOGY BASE

ระบบภูมิคุ้มกันแบ่งออกเป็น Innate Immunity และ Adaptive Immunity โดยมีเซลล์สำคัญทำหน้าที่ร่วมกันดังนี้:

- **T-Lymphocytes (60–70% of peripheral blood lymphocytes):** กำเนิดจาก Bone marrow เจริญที่ Thymus.
  - **CD4+ Helper T cells:** จดจำแอนติเจนผ่าน **MHC Class II** (HLA-DP, DQ, DR). แบ่งเป็น Th1 (หลั่ง IFN-γ กระตุ้น Macrophages), Th2 (หลั่ง IL-4, IL-5, IL-13 กระตุ้น IgE และ Eosinophils), Th17 (หลั่ง IL-17 ดึงดูด Neutrophils), และ Treg ($CD4^+CD25^+FOXP3^+$).
  - **CD8+ Cytotoxic T cells:** จดจำแอนติเจนผ่าน **MHC Class I** (HLA-A, B, C) หลั่ง Perforin และ Granzymes หรือผ่าน FasL ทำลายเซลล์ติดเชื้อไวรัสและเซลล์มะเร็ง.
- **B-Lymphocytes & Plasma Cells (10–20%):** พัฒนาใน Bone marrow พัฒนาเป็น Plasma cells หลั่ง Immunoglobulins (IgG, IgA, IgM, IgE, IgD).
- **Dendritic Cells (DCs):** Antigen-Presenting Cells (APCs) ที่ทรงประสิทธิภาพที่สุด. Interdigitating DCs ในผิวหนัง (Langerhans cells) ดักจับแอนติเจนไปเสนอต่อ T cells ในต่อมน้ำเหลือง.
- **Natural Killer (NK) Cells (10–15%):** ส่วนหนึ่งของ Innate immunity (CD16, CD56) ทำลายเซลล์ที่ขาด MHC Class I หรือผ่านกลไก ADCC (Antibody-Dependent Cellular Cytotoxicity).

CD8+ Cytotoxic T Cells
$CD8^+ \times \text{MHC Class I} = 8$
Expressed on ALL nucleated cells (HLA-A, B, C)
Presents Endogenous Peptides (Viral/Tumor)

→

CD4+ Helper T Cells
$CD4^+ \times \text{MHC Class II} = 8$
Expressed on APCs (HLA-DP, DQ, DR)
Presents Exogenous Peptides (Bacterial/Fungal)

→

HLA-B27 Association
Seronegative Spondyloarthropathies (Ankylosing Spondylitis, Reactive Arthritis)

→

HLA-DR4 / DR3
Rheumatoid Arthritis (DR4/DR1)
Type 1 Diabetes Mellitus (DR3/DR4)

⚡ 1.2 Type I Hypersensitivity (Immediate / Anaphylactic)

IGE & MAST CELLS

Pathogenesis Sequence: Allergen exposure → CD4+ Th2 cell activation → IL-4 & IL-13 secretion → B cell IgE Class Switching → IgE binds FcεRI receptors on Mast Cells/Basophils → Re-exposure causes Allergen cross-linking of IgE → Degranulation.

1. Sensitization Phase
Allergen → Th2 activation (IL-4/13) → IgE class switching → Binding to FcεRI on Mast cells

2. Early Phase (Minutes)
Degranulation of Histamine & Tryptase + PGD_2, $LTC_4/D_4/E_4$ → Vasodilation & Bronchospasm

3. Late Phase (2–24 Hours)
IL-5 & Eotaxin recruit Eosinophils → Major Basic Protein (MBP) & ECP tissue destruction

- **Clinical Prototypes:** Systemic Anaphylaxis (เพนิซิลลิน, พิษแมลง, อาหารทะเล), Allergic Asthma, Allergic Rhinitis (ไข้ละอองฟาง), Urticaria (ลมพิษ).

🎯 1.3 Type II Hypersensitivity (Antibody-Mediated Cytotoxic & Functional)

IGG / IGM & TISSUE AG

Mechanisms: IgG หรือ IgM จับกับแอนติเจนบนพื้นผิวเซลล์หรือเนื้อเยื่อ ก่อพยาธิสภาพ 3 แบบ: 1) Opsonization & Phagocytosis, 2) Complement & FcR Inflammation, 3) Cellular Dysfunction.

1. Opsonization & Phagocytosis

Autoimmune Hemolytic Anemia (AIHA), Immune Thrombocytopenic Purpura (ITP), Transfusion reactions, Erythroblastosis fetalis.

2. Complement & FcR Inflammation

Goodpasture Syndrome (anti-GBM antibodies จับ α_3 chain ของ Type IV Collagen ในปอดและไต → Linear immunofluorescence), Acute Rheumatic Fever (anti-streptococcal M protein cross-reacts กับลิ้นหัวใจ).

3. Cellular Dysfunction (Non-Cytotoxic)

Myasthenia Gravis: Anti-AChR Ab ยับยั้ง Neuromuscular junction; **Graves Disease:** Anti-TSHR Ab กระตุ้นไทรอยด์; **Pemphigus Vulgaris:** Anti-Desmoglein-3 → Acantholysis.

🧪 1.4 Type III Hypersensitivity (Immune Complex-Mediated)

CIRCULATING AG-AB

Pathogenesis: Circulating Antigen-Antibody complexes ตกตะกอนตามผนังหลอดเลือด → กระตุ้น Complement (C3a, C5a) → ดึงดูด Neutrophils หลั่ง Lysosomal enzymes → เกิด **Fibrinoid Necrosis & Vasculitis**.

- **Local Reaction (Arthus Reaction):** Localized cutaneous necrotizing vasculitis หลังฉีดแอนติเจนเข้าใต้ผิวหนังในผู้ที่มีแอนติบอดีอยู่แล้ว.
- **Systemic Reaction (Acute Serum Sickness):** ได้รับซีรั่มต่างถิ่นหรือยา → ไข้, ผื่นคัน, ปวดข้อ, Glomerulonephritis, C3/C4 ในเลือดต่ำ.
- **Clinical Prototypes:** SLE Glomerulonephritis (Granular immunofluorescence), Post-Streptococcal Glomerulonephritis (PSGN), Reactive Arthritis, Polyarteritis Nodosa (PAN).

🛡 1.5 Type IV Hypersensitivity (Cell-Mediated / Delayed-Type)

T-CELLS & GRANULOMA

Pathogenesis: T-cell mediated (ไม่ใช้ Antibodies). แบ่งเป็น 1) CD4+ T-cell Cytokine-mediated DTH, และ 2) CD8+ CTL Direct Cytotoxicity.

- **CD4+ DTH (Delayed-Type Hypersensitivity):** Th1 หลั่ง IFN-γ → กระตุ้น Macrophages กลายเป็น Epithelioid cells และ Langhans giant cells เกิด **Granulomatous Inflammation**. Th17 หลั่ง IL-17 ดึงดูด Neutrophils. (Tuberculin PPD test อ่านผล 48–72 ชม., Tuberculosis, Sarcoidosis, Crohn's Disease).
- **CD8+ CTL Cytotoxicity:** CD8+ T cells ทำลายเซลล์เป้าหมายโดยตรงผ่าน Perforin/Granzyme และ Fas/FasL. (Type 1 Diabetes Mellitus, Contact Dermatitis เช่น Poison ivy/Urushiol, Nickel, Graft rejection).

1.6 Hypersensitivity Reactions Types I–IV Master Summary Matrix

MASTER COMPARISON

Type	Immune Mechanism	Pathologic Features	Classic Clinical Prototypes
Type I (Immediate)	IgE Ab, Mast cell degranulation (Histamine, Leukotrienes)	Vascular dilation, edema, smooth muscle contraction, eosinophils	Anaphylaxis, Asthma, Allergic rhinitis, Urticaria
Type II (Cytotoxic)	IgG/IgM Ab against cell surface Ag; Complement & FcR	Phagocytosis, cell lysis, neutrophil inflammation, cell dysfunction	AIHA, Goodpasture, Myasthenia Gravis, Graves, Rheumatic Fever
Type III (Complex)	Circulating Ag-Ab complexes deposited in tissues/vessels	Complement activation (C3a/C5a), neutrophil recruitment, Fibrinoid necrosis	SLE Nephritis, Serum Sickness, Arthus reaction, PSGN
Type IV (Cellular)	CD4+ T cells (DTH / IFN-γ) & CD8+ CTL cytotoxicity	Macrophage activation, epithelioid granulomas, tissue destruction	PPD test, TB, Type 1 DM, Contact dermatitis, Graft rejection

MODULE 02

โรคภูมิคุ้มกันทำลายตนเอง (Autoimmune Diseases & Systemic Autoimmunity)

2.1 Immunological Tolerance & Breakdown Mechanisms

TOLERANCE MECHANISMS

- **Central Tolerance:** เกิดที่ Thymus (T cells) และ Bone marrow (B cells). T cells ที่จับ Self-antigen รุนแรงจะถูกกำจัดด้วย **Negative Selection (Apoptosis)**. ยีน **AIRE (Autoimmune Regulator)** ควบคุมการสร้าง tissue-restricted antigens ในต่อมไทมัส (การผ่าเหล่ายีน AIRE ก่อเกิด APECED / APS-1). B cells ทำ **Receptor Editing** ยีน light chain ได้.
- **Peripheral Tolerance:** ควบคุม T/B cells ที่หลุดรอดจาก Central tolerance:
  - **Anergy:** ขาด Co-stimulatory signals (CD28-B7) หรือถูกขัดขวางโดย CTLA-4 / PD-1.
  - **Regulatory T cells (Tregs):** $CD4^+CD25^+FOXP3^+$ หลั่ง IL-10 และ TGF-β ยับยั้งภูมิคุ้มกัน (IPEX syndrome เกิดจาก FOXP3 mutation).
  - **Deletion (Apoptosis):** ผ่านกลไก Fas-FasL (CD95/CD95L) (ALPS syndrome เกิดจาก Fas mutation).

2.2 Systemic Lupus Erythematosus (SLE)

SYSTEMIC AUTOIMMUNE

Pathogenesis: Failure of self-tolerance → Autoantibodies against nuclear antigens (ANA, anti-dsDNA, anti-Sm) → Circulating Immune Complex formation → Type III Hypersensitivity deposition in kidneys, joints, skin, and vessels.

1. Apoptosis Clearance Defect
Defective phagocytic clearance of apoptotic cells → Excessive nuclear self-antigen exposure

›

2. Autoantibody Production
B-cell hyperactivation → ANA (>95%), Anti-dsDNA (nephritis specificity), Anti-Sm (pathognomonic)

›

3. Immune Complex Deposition
Circulating Ag-Ab complexes deposit in glomeruli (Subendothelial Class IV vs Subepithelial Class V)

›

4. Organ Failure & Pathology
Wire-loop lupus nephritis, Malar rash, Libman-Sacks endocarditis, low C3/C4 complement

- **Epidemiology:** พบในหญิงวัยเจริญพันธุ์สูงกว่าชายถึง 9:1.
- **Clinical Features:** Butterfly/Malar rash (เว้น nasolabial folds), Photosensitivity, Discoid lesions, Non-erosive Arthritis, Serositis (pericarditis, pleuritis), Raynaud phenomenon.
- **Libman-Sacks Endocarditis:** Sterile, verrucous vegetations บนลิ้นหัวใจไมตรัลและเออร์ติก เกิดได้ทั้งสองด้านของแผ่นลิ้น (Both sides of valve leaflets).

2.3 Diagnostic Autoantibodies & Lupus Nephritis (Class I–VI)

SEROLOGY & RENAL PATHOLOGY

Autoantibody	Sensitivity / Specificity	Clinical Significance & Board Pearls
ANA (Antinuclear Ab)	Sensitivity >95% (High)	Best initial screening test for SLE (Non-specific).
Anti-dsDNA	Specificity High	Correlates with **Lupus Nephritis** activity & low complement.
Anti-Smith (Anti-Sm)	Specificity High	Directed against core snRNP proteins (Pathognomonic).
Anti-Histone	Specificity >95% (Drug Lupus)	**Drug-Induced Lupus** (Hydralazine, Procainamide, Isoniazid).
Anti-SSA (Ro) / SSB (La)	Sjögren & Neonatal Lupus	Subacute cutaneous lupus; Congenital heart block in newborn.
Antiphospholipid Ab	Lupus Anticoagulant, Anti-cardiolipin	**Antiphospholipid Syndrome:** Thrombosis, recurrent miscarriages, prolonged PTT in vitro, false+ VDRL/RPR.

Lupus Nephritis Classifications (Class I–VI)

- **Class I (Minimal Mesangial):** ปกติภายใต้กล้องจุลทรรศน์แสง มีฝากเม็ดใต้หลอดเลือดฝากเล็กน้อย.
- **Class II (Mesangial Proliferative):** เพิ่มจำนวน Mesangial cells และ matrix.
- **Class III (Focal Proliferative):** โกลเมอรูลัสเสียหาย <50%.
- **Class IV (Diffuse Proliferative):** พบบ่อยที่สุดและรุนแรงที่สุด (>50% glomeruli). ลักษณะเด่นคือ **"Wire-loop lesions"** จาก Subendothelial immune complex deposits.
- **Class V (Membranous):** Subepithelial deposits หนาตัว ก่อให้เกิด Nephrotic Syndrome.
- **Class VI (Advanced Sclerotic):** ไตแข็งเป็นพังผืดเกิน 90% (End-stage renal disease).

2.4 Sjögren, Systemic Sclerosis (Scleroderma) & Myopathies

SYSTEMIC SPECTRUM

Sjögren Syndrome

Pathogenesis: Autoimmune destruction of lacrimal and salivary glands. **Triad:** Keratoconjunctivitis sicca (ตาแห้ง), Xerostomia (ปากแห้ง), Parotid enlargement. Serology: Anti-SS-A (Ro) และ Anti-SS-B (La). Lip biopsy พบ lymphocytic infiltrate. **Complication:** เพิ่มความเสี่ยงเกิด **Marginal Zone B-cell Lymphoma (MALToma)** ถึง 44 เท่า!

Systemic Sclerosis (Scleroderma)

Pathogenesis: Triad of Autoimmunity, Microvascular injury, & Fibrosis (TGF-β stimulation).

- **1. Limited Cutaneous (CREST Syndrome):** **C**alcinosis, **R**aynaud, **E**sophageal dysmotility, **S**clerodactyly, **T**elangiectasia. Serology: **Anti-Centromere Ab** (Benign course).
- **2. Diffuse Cutaneous:** ผิวหนังหนาทั่วตัว + Interstitial lung fibrosis, Scleroderma renal crisis. Serology: **Anti-Scl-70 (Anti-DNA Topoisomerase I)** & Anti-RNA Polymerase III.

Inflammatory Myopathies & IgG4-RD

Dermatomyositis: Perifascicular atrophy, Heliotrope rash (ผื่นม่วงเปลือกตา), Gottron papules (ผื่นข้อนิ้ว). Anti-Mi-2, Anti-Jo-1. เสี่ยง visceral malignancy (Paraneoplastic). **Polymyositis:** Endomysial CD8+ T-cell infiltrate. **Inclusion Body Myositis:** ผู้สูงอายุ (>50 ปี), Rimmed vacuoles มี Amyloid-β. **IgG4-RD:** Storiform fibrosis, Obliterative phlebitis (Autoimmune pancreatitis, Riedel thyroiditis).

MODULE 03

ภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง (Primary Immunodeficiencies & HIV/AIDS)

3.1 Primary B-Cell, T-Cell & Combined Immunodeficiencies

CONGENITAL DEFECTS

Stem Cell Maturation
IL2RG / ADA Mutation →
SCID
Severe T & B cell deficit → Thymic aplasia

→

Pre-B Cell Maturation
BTK Tyrosine Kinase →
Bruton XLA
No CD19+/20+ B cells, pan-hypogammaglobulinemia

→

Ig Class Switching
CD40L / CD40 Defect →
Hyper-IgM
High IgM, low IgG/IgA/IgE → PJP risk

→

Thymus Development
22q11.2 Microdeletion →
DiGeorge
Pharyngeal pouch 3/4 defect → T-cell aplasia

- **X-Linked Agammaglobulinemia (Bruton / XLA):** Mutation in *BTK* gene (Bruton Tyrosine Kinase) → B cells ไม่สามารถพัฒนาพ้น pre-B stage. ไม่มี CD19+/CD20+ B cells, ไม่มีต่อมทอนซิลและ germinal centers. เริ่มมีอาการหลังอายุ 6 เดือน (maternal IgG หมด) ติดเชื้อแบคทีเรียมีแคปซูลซ้ำๆ.
- **Common Variable Immunodeficiency (CVID):** B cell Differentiation เสียไป. มี B cell เท่าเดิมแต่หลั่ง Immunoglobulins ลดลงทุกชนิด. มักเป็นตอนวัยรุ่น/ผู้ใหญ่ เสี่ยง Autoimmune และ Lymphoma.
- **Isolated IgA Deficiency:** พบบ่อยที่สุด (~1:600). ส่วนใหญ่ไม่มีอาการ หรือติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ/ทางเดินอาหารซ้ำๆ. **Warning:** หากได้รับเลือดที่มี IgA จะเกิด **Anaphylactic Transfusion Reaction** รุนแรงถาวร.
- **Hyper-IgM Syndrome:** CD40L mutation บน CD4+ T cells (X-linked) ไม่สามารถกระตุ้น Class switching บน B cells ได้. IgM สูง/ปกติ แต่ IgG, IgA, IgE ต่ำมาก ติดเชื้อ *Pneumocystis jirovecii*.
- **Severe Combined Immunodeficiency (SCID):** X-linked SCID (60%, *IL2RG* common γ-chain mutation, $\mathrm{T^-B^+NK^-}$) หรือ Autosomal Recessive SCID (40%, Adenosine Deaminase ADA deficiency, $\mathrm{T^-B^-NK^-}$). Thymic Aplasia รุนแรง ต้องรักษาด้วย HSCT.
- **DiGeorge Syndrome (22q11.2 Microdeletion):** ความผิดปกติของ Pharyngeal Pouches ที่ 3 และ 4. **CATCH-22: C**ardiac defects (Tetralogy of Fallot), **A**bnormal facies, **T**hymic hypoplasia, **C**left palate, **H**ypocalcemia (Parathyroid hypoplasia → Tetany).
- **Leukocyte Adhesion Deficiency Type 1 (LAD-1):** CD18 (β_2 integrin) defect → Neutrophils ไม่สามารถยึดเกาะหลอดเลือดได้. สายสะดือหลุดช้ากว่าปกติ (>30 วัน), แผลไม่มีมูกหนอง (No pus formaton), และมี Neutrophilia สูงในเลือด.
- **Chronic Granulomatous Disease (CGD):** NADPH Oxidase defect → ไม่สามารถทำ Respiratory Burst สร้าง ROS ได้. ติดเชื้อแบคทีเรียกลุ่ม **Catalase-Positive** ซ้ำๆ (*S. aureus, P. aeruginosa, Aspergillus, Serratia*). ตรวจวินิจฉัยด้วย **Nitroblue Tetrazolium (NBT) test (Negative/Uncolored)** หรือ DHR flow cytometry.

3.2 Acquired Immunodeficiency Syndrome (HIV / AIDS)

VIROLOGY & CLINICAL STAGES

HIV Entry Mechanism: Envelope glycoprotein **gp120** จับกับ CD4 molecule + Chemokine co-receptor (**CCR5** ในระยะแรก / **CXCR4** ในระยะหลัง) → **gp41** เกิด Fusion นำพาหัสพันธุกรรมเข้าสู่เซลล์.

CD4 < 500 / μL
Oral Candidiasis (Thrush), Kaposi Sarcoma (HHV-8)

>

CD4 < 200 / μL (AIDS)
Pneumocystis jirovecii Pneumonia (PJP ground-glass infiltrates)

>

CD4 < 100 / μL
Cryptococcus Meningitis, *Toxoplasma* Ring-enhancing brain lesions

>

CD4 < 50 / μL
CMV Retinitis (Pizza-pie retinopathy), Disseminated MAC infection

- **CCR5-$\Delta 32$ Mutation:** ผู้ที่มี Homozygous deletion ของยีน CCR5 จะทนทานต่อการติดเชื้อ HIV-1!
- **Pathogenesis of CD4 Depletion:** การทำลาย CD4+ Helper T cells ส่งผลให้ระดับภูมิคุ้มกันล้มเหลว. เมื่อ CD4+ T cell count **<200 cells/μL** จะเข้าสู่ระยะ **AIDS**.
- **AIDS Malignancies: Kaposi Sarcoma (HHV-8 / KSHV):** เนื้องอกหลอดเลือดชนิด Spindle cell ก้อนสีม่วงแดง; **Primary CNS Lymphoma (EBV):** Diffuse Large B-cell Lymphoma ในสมอง; **Cervical & Anal Carcinoma (HPV 16, 18)**.

MODULE 04

ภาวะการสะสมของโปรตีนอะไมลอยด์ (Amyloidosis)

4.1 Nature, Staining & Classification of Amyloid Fibrils

DIAGNOSTIC PATHOLOGY

Diagnostic Gold Standard: Congo Red Stain ภายใต้แสง Polarized Light จะเห็นการหักเหแสงเป็น **"Apple-green birefringence"** ชัดเจน (โปรตีนพับม้วนผิดปกติแบบ β-pleated sheet structure).

Precursor Synthesis
Ig Light Chain (AL), SAA (AA), Transthyretin (ATTR), β_2m, APP

→

Protein Misfolding
Insoluble Cross-β-Pleated Sheet Fibril Assembly

→

Congo Red Staining
Histological dye binding to β-sheet grooves

→

Polarized Microscopy
Pathognomonic
Apple-Green Birefringence

- **AL Amyloid (Primary):** เกิดจาก Immunoglobulin Light Chains ($\lambda > \kappa$) ผลิตโดยโมโนโคลนอลพลาสม่าเซลล์ สัมพันธ์กับ **Multiple Myeloma** หรือ Plasma Cell Dyscrasias.
- **AA Amyloid (Secondary / Reactive):** เกิดจาก Serum Amyloid A (SAA) ซึ่งเป็น Acute phase reactant หลั่งจากตับ สัมพันธ์กับ **Chronic Inflammation** (Rheumatoid Arthritis, IBD, Osteomyelitis) และ **Familial Mediterranean Fever**.
- **ATTR Amyloid (Transthyretin):** Wild-type TTR สะสมที่หัวใจผู้สูงอายุ → **Senile Systemic Amyloidosis**; Mutant TTR → Familial Amyloid Polyneuropathy.
- **$A\beta_2m$ (β_2-Microglobulin):** พบสะสมตามข้อและเส้นประสาทข้อมือ (Carpal Tunnel Syndrome) ในผู้ป่วยที่ได้รับการ **Chronic Hemodialysis** ล้างไตเป็นเวลานาน.
- **$A\beta$ Amyloid:** สะสมในสมองผู้ป่วย **Alzheimer Disease** จาก Amyloid Precursor Protein (APP).

4.2 Organ Pathology & Clinical Features of Amyloidosis

SYSTEMIC EFFECTS

- **Renal Amyloidosis (ไต):** พบบ่อยที่สุดและรุนแรงที่สุด. อะไมลอยด์สะสมใน Glomeruli, Interstitium และหลอดเลือด. ลักษณะมหพยาธิสภาพ: ไตโต สีซีด ผิวเรียบมันวายคล้ายขี้ผึ้ง (Waxy/Saporaceous kidney). อาการ: Proteinuria รุนแรง ก่อ **Nephrotic Syndrome** และไตวายเรื้อรัง.
- **Cardiac Amyloidosis (หัวใจ):** อะไมลอยด์สะสมในชั้น Myocardium ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหนาแข็ง เกิด **Restrictive Cardiomyopathy**, หัวใจเต้นผิดจังหวะ (Arrhythmia), และหัวใจวาย.
- **Gastrointestinal & Oral (ทางเดินอาหาร): Macroglossia** (ลิ้นโตแข็งผิดปกติ - จำเพาะต่อ AL amyloidosis), ลิ้นบวม, การดูดซึมอาหารผิดปกติ (Malabsorption), ตับและม้ามโต.
- **Vascular & Neurologic:** Periorbital purpura (ตาเขียวคล้ายหมีแพนด้า "Raccoon eyes"), Carpal tunnel syndrome, Autonomic neuropathy.

Amyloid Type	Precursor Protein	Associated Clinical Condition	Major Organ Involvement
AL (Primary)	Ig Light Chain (λ or κ)	Multiple Myeloma / Plasma Cell Dyscrasias	Kidney (Nephrotic), Heart, Tongue (Macroglossia)
AA (Secondary)	Serum Amyloid A (SAA)	Chronic Inflammation (RA, Osteomyelitis, FMF)	Kidney, Liver, Spleen (Sago/Lardaceous spleen)
ATTR (Wild-type)	Transthyretin (Normal)	Senile Systemic Amyloidosis (Elderly)	Heart (Restrictive Cardiomyopathy)
ATTR (Mutant)	Transthyretin (Mutated)	Familial Amyloid Polyneuropathy	Peripheral nerves, Heart
$A\beta_2m$	β_2-Microglobulin	Long-term Chronic Hemodialysis	Joints, Synovium, Carpal Tunnel Syndrome
$A\beta$	Amyloid Precursor Protein (APP)	Alzheimer Disease, Cerebral Amyloid Angiopathy	Brain (Senile plaques, cerebral vessels)

MODULE 05

สรุปประเด็นเน้นสอบสภาแพทย์ & USMLE Step 1 High-Yield Pearls

HIGH-YIELD CLINICAL BOARD PEARLS MASTER MATRIX

BOARD EXAM ESSENTIALS

Transplant Graft Rejection Types

- **Hyperacute Rejection:** เกิดในหลักนาที; เกิดจาก Preformed antibodies ต้าน donor ABO/HLA ก่อ Thrombosis และ Fibrinoid necrosis (Type II hypersensitivity).
- **Acute Rejection:** เกิดในหลักสัปดาห์ถึงเดือน; แบ่งเป็น Cellular (CD8+ CTLs บุกรุก tubules/vessels) หรือ Humoral (Donor-specific antibodies + C4d deposition).
- **Chronic Rejection:** เกิดเป็นปีๆ; เกิดการหนาตัวของผนังหลอดเลือดแดง (Vascular intimal thickening / arteriosclerosis) และพังผืดไตฝ่อถาวร.
- **Graft-versus-Host Disease (GVHD):** Donor T cells โจมตี Host tissues (Skin rash, Jaundice/liver, Diarrhea/GI) พบบ่อยหลังการปลูกถ่ายไขกระดูก (HSCT).

Autoantibody Diagnostic Quick Recall

- **Anti-dsDNA / Anti-Sm:** Specific for SLE (dsDNA correlates with nephritis activity).
- **Anti-Histone:** Specific for Drug-Induced Lupus (Hydralazine, Procainamide).
- **Anti-SSA / Anti-SSB:** Sjögren Syndrome.
- **Anti-Centromere:** Limited Scleroderma (CREST syndrome).
- **Anti-Scl-70 (Topoisomerase I):** Diffuse Scleroderma.
- **Anti-Jo-1 / Anti-Mi-2:** Dermatomyositis / Polymyositis.

Primary Immunodeficiencies & Amyloid Keys

- **Bruton XLA:** BTK mutation, No B cells, No immunoglobulins, Boys >6 months.
- **DiGeorge:** 22q11.2 deletion, Thymic aplasia, Hypocalcemia, Tetralogy of Fallot.
- **IgA Deficiency:** Anaphylaxis on blood transfusion!
- **CGD:** NADPH oxidase defect, Negative NBT test, Catalase+ infections.
- **LAD-1:** CD18 defect, Delayed umbilical cord separation, No pus formation.
- **Amyloid Diagnosis:** Congo Red stain showing **Apple-Green Birefringence** under polarized light. AL = Plasma cell dyscrasias, AA = Chronic inflammation.